

Zawodnik dyscypliny sportu

342102

Inna nazwa zawodu: sportowiec profesjonalny, zawodnik

Zadania i czynności

Celem pracy w profesjonalnym sporcie jest osiągnięcie wyniku, który umożliwi kontynuację treningów i dalszych startów w danej dyscyplinie.

Do głównych zadań sportowca zaliczamy przygotowanie pod względem fizycznym i psychicznym oraz uczestnictwo w zawodach.

Wszystkie dyscypliny sportowe możemy podzielić na dwie grupy. Są to: indywidualne i zespołowe. Inny ważny podział obejmuje dyscypliny, w których zawodnicy ćwiczą swoje ciało (np. gimnastyka, piłka nożna) oraz dyscypliny, gdzie decydujące znaczenie ma sprawność umysłu (np. brydż, szachy).

Do codziennych czynności zawodnika należy odbycie treningu. W tym czasie pogłębia on swoje podstawowe sprawności (fizyczne, psychiczne, techniczne i taktyczne).

Najważniejsza część treningu każdego sportowca polega na ćwiczeniu podstawowych elementów danej dyscypliny. Ich sprawne wykonanie podczas zawodów składa się na dobry występ. W przypadku szachisty będzie to np. analiza debiutów, a dla tenisisty ćwiczenie serwisu. Kolejnymi ważnymi elementami są przygotowanie kondycyjne, siłowe i ogólna sprawność. Nawet najlepsze umiejętności techniczne ich nie zastąpią. W większości dyscyplin wypracowanie tych elementów wiąże się z ciężką i monotonną pracą. Trening ten zazwyczaj polega na przebiegnięciu od kilku do kilkunastu kilometrów dziennie, "przerzuceniu" kilkunastu ton w określonym czasie, czy wykonaniu innych bardzo wyczerpujących ćwiczeń.

Dla sprawdzenia swojej aktualnej formy sportowcy biorą udział w różnych zawodach kontrolnych i meczach towarzyskich. Jest to czas, gdy można się przyjrzeć popełnianym błędom, wyeliminować niewielkie braki, czy ustalić ostateczny skład drużyny.

Najważniejszym momentem w pracy sportowca są zawody. To właśnie na podstawie kalendarza imprez jest opracowywany plan przygotowań i odpoczynku. Są zawody różnej rangi, i na te główne np. mistrzostwa świata, sportowcy szykują najwyższą formę. Od sukcesów odniesionych na zawodach zależą dalsze losy; czy zawodnik zostanie dostrzeżony przez trenera kadry narodowej, czy może zainteresuje się nim menedżer. Ponadto podczas występów sportowcy uzyskują doświadczenie, uczą się taktyki, zgrania i ćwiczą odporność psychiczną.

Do innych obowiązków sportowca należy przestrzeganie zasad rywalizacji oraz regulaminów sportowych i poddawanie się okresowym badaniom lekarskim.

Podczas pracy sportowcy mogą korzystać ze zwykłych i prostych przyrządów (np. materace gimnastyczne, drabinki, piłki sportowe itp.), a także wszelkiego rodzaju trenażerów (np. urządzenia do ćwiczeń siłowych typu "Atlas", ergometru, stepperu itp.).

Środowisko pracy

materiałne środowisko pracy

W zależności od rodzaju dyscypliny, sportowcy mogą pracować w budynkach typu hale sportowe, baseny lub na wolnym powietrzu. W tym ostatnim przypadku zawodnicy muszą się liczyć z pracą w trudnych warunkach atmosferycznych. Zdarza się, że treningi lub zawody odbywają się w deszczu lub upale.

Sportowcy narażeni są na doznania różnego rodzaju kontuzji (np. otarcia, zwichnięcia itp.).

Zawodnikom przysługuje prawo do ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków wynikłych na skutek uprawiania sportu (obowiązek ten spoczywa na klubie lub związku sportowym, którego zawodnik jest członkiem lub reprezentantem).

warunki społeczne

Podczas treningów i na zawodach sportowiec realizuje plan trenera, dlatego nawet w dyscyplinach indywidualnych praca ta ma charakter zespołowy. Jego sukces jest również sukcesem trenera.

Popularni sportowcy są osobami publicznymi i często prowadzą ożywione kontakty z kibicami np. przez fan kluby.

warunki organizacyjne

Przeciętnie praca zawodnika trwa od 6 do 9 godzin dziennie. Treningi odbywają się o stałej porze, jednak uczestnictwo w zawodach (w sezonie) wymaga ciągłych wyjazdów i pracy w niedziele.

Podczas występów sportowiec nosi strój klubowy lub reprezentacyjny.

Za niewłaściwą postawę może odpowiadać finansowo lub nawet być zdyskwalifikowanym.

Szczegółowe prawa i obowiązki zawodników profesjonalnych określają właściwe dla danej dyscypliny polskie związki sportowe.

Wymagania psychologiczne

Praca w tym zawodzie wymaga wytrwałości i cierpliwości. Na jeden duży sukces (np. mistrzostwo świata) pracuje się przeciętnie kilka lat.

Występy na zawodach wiążą się z dużym stresem. Niezbędna jest więc zdolność koncentracji uwagi i odporność emocjonalna.

Codzienna praca z trenerem wymaga umiejętności współdziałania i podporządkowania się.

Bardzo ważne są spostrzegawczość i szybki refleks, nawet u szachisty. Odpowiedni moment na decydujący atak, czy dostrzeżenie w porę niewłaściwego ustawienia

przeciwnika, może zauważyć na wyniku spotkania.

Ponadto sportowiec powinien być odważny i dążyć do zwycięstwa nawet w trudnych sytuacjach.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracę sportowca najczęściej zalicza się do prac ciężkich i bardzo ciężkich. Wymagana jest wtedy wysoka ogólna sprawność fizyczna. Od niej przede wszystkim zależy dobry wynik. Poszczególne cechy, takie jak np. silna budowa ciała, czy duża sprawność narządu wzroku, zależą od uprawianej dyscypliny.

Istnieje sport osób niepełnosprawnych, zarówno niesłyszących (granica do 55 decybeli utraty słuchu na lepsze ucho) jak i innych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Nie ma wymagań dotyczących poziomu wykształcenia. Warunkiem uprawiania sportu wyczynowego jest posiadanie licencji zezwalającej na uprawianie określonej dyscypliny (wyd. przez właściwy polski związek sportowy) oraz aktualnych badań lekarskich (wyd. przez przychodnie specjalistyczne dla sportowców).

W wielu dyscyplinach potrzebne jest do udziału w zawodach posiadanie dodatkowych uprawnień (np. patent motorowodny, czy prawo jazdy).

W wielu przypadkach uczestnictwo w zawodach najwyższej rangi lub znaczących światowych turniejach uzależnione jest od zakwalifikowania się w startach eliminacyjnych lub uzyskanie określonego minimum kwalifikacyjnego.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W większości dyscyplin sportowych możliwości awansu są ograniczone. Wiąże się to z określoną wydolnością organizmu ludzkiego i wiekiem. Zazwyczaj sportowcy wyczynowi kończą karierę ok. 30-35 roku życia. Wyjątkiem są sporty typu brydż czy szachy, gdzie wiek i możliwości fizyczne nie stanowią przeszkody do udziału w zawodach.

Awans w sporcie profesjonalnym polega na podjęciu pracy w klubie krajowym lub zagranicznym o wyższej renomie i wyższym szczeblu rozgrywek. Awansem jest również wysoka pozycja sportowca na wszelkiego rodzaju rankingach krajowych i zagranicznych oraz listach transferowych zawodników.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Zawód sportowca wyczynowego jest praktycznie niedostępny dla osób starszych. Powrót do zawodu po przerwie jest możliwy, ale wymaga często dużego wysiłku związanego z powrotem do wysokiej formy.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- sędzia sportowy
- instruktor sportu
- dżokej
- masażysta
- trener

Polecana literatura

“Ustawa o kulturze fizycznej”

Przepisy i regulaminy polskich związków sportowych dotyczące sportowców profesjonalnych

"Sport wyczynowy" - miesięcznik